

32 Cdo 3334/2010

Nemožnost plnění

I. O nemožnost jde tehdy, jestliže plnění: - nelze vůbec uskutečnit, protože je v rozporu s přírodními zákony, a plnit by tedy nemohl nikdo; - je sice někým proveditelné, ale je vyloučeno, aby je poskytla osoba zavázaná (subjektivní nemožnost); - plnění nelze uskutečnit, protože se změnou právní úpravy stalo buď vůbec zakázaným anebo nová úprava váže dovolenost plnění na podmínku, jíž zavázaná osoba nemůže dostát (právní nemožnost).

II. Při dělení faktické nemožnosti na objektivní a na subjektivní se považuje plnění za objektivně nemožné, nelze-li plnit vůbec. Naopak subjektivní nemožnost nastává tehdy, jestliže dlužník pro překážky nastalé na své straně není schopen poskytnout věřiteli plnění, ačkoli jiná osoba by byla schopna plnit. Za této situace je možnost zániku obchodního závazku výrazně zúžena, protože ustanovení [§ 352 odst. 1](#) obch. zák. normuje, že závazek se považuje za splnitelný, lze-li jej splnit pomocí jiné osoby. Nastanou-li tedy překážky splnění na straně dlužníka, je povinen zajistit, aby bylo plněno s využitím někoho jiného.

III. Tzv. hospodářská nemožnost plnění, kdy je možné splnit závazek jen za ztížených podmínek, s většími náklady (tj. náklady zvýšenými, nikoliv bez ohledu na náklady) nebo až po sjednaném čase (zejména lze-li důvodně očekávat, že závazek, který nelze splnit v době splatnosti, bude možno splnit později; v tomto případě jde jen o prodloužení dlužníka), ani tzv. subjektivní nemožnost plnění (o níž podle [§ 352 odst. 1](#) obch. zák. nejde též v situaci, kdy lze závazek splnit pomocí jiné osoby), zánik obchodního závazku nepřivodí. Nemožnost plnění, má-li vést k zániku závazku, musí být objektivní, nezávislá na osobě nebo na vůli dlužníka. Závazek tak proto nezanikne pro nemožnost plnění, je-li dlužník například platebně nezpůsobilý, a to bez ohledu na to, zda si tuto platební nezpůsobilost přivodil zaviněně samotný dlužník či zda jde o následek jiné, dlužníkem nezaviněné okolnosti.

ROZSUDEK

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Miroslava Galluse a soudců JUDr. Pavla Příhody a JUDr. Hany Gajdziokové v právní věci žalobkyně Stavební a inženýrská činnost - RENO s.r.o., se sídlem v Praze 4 - Chodově, Donovalská 2222/31, PSČ 149 00, identifikační číslo osoby 25649256, zastoupené Mgr. Davidem Kroftou, advokátem se sídlem v Praze 1, Tyršův dům, Újezd 450/40, proti žalované PhDr. H. T., zastoupené JUDr. Milošem Tomsem, advokátem se sídlem v Praze 1, Celetná 11, o 513 410 Kč s příslušenstvím, vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 4 Cm 71/2007, o dovolání žalované proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 27. ledna 2010, č. j. 4 Cmo 60/2009-288, takto:

Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 27. ledna 2010, č. j. 4 Cmo 60/2009-288, se zrušuje a věc se vrací odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Podle obsahu spisu se žalobkyně domáhala v řízení zaplacení žalované částky z titulu bezdůvodného obohacení. Tvrdila, že v souladu se smlouvou o dílo od ní odstoupila pro prodloužení žalované s úhradou doplatku ceny díla dle předloženého vyúčtování. Žalovaná založila obranu na argumentaci, že považuje odstoupení žalobkyně od smlouvy za neplatné, neboť se do prodloužení s plněním svého peněžitého závazku nedostala. Namítala, že žalobkyně ve fakturách řádně neuvedla a finančně nevyčíslila, jaké práce skutečně dle uzavřené smlouvy o dílo provedla, čímž nedodržela ve smlouvě dohodnuté podmínky.

Obvodní soud pro Prahu 5 rozsudkem ze dne 13. října 2006, č. j. 7 C 244/2005-156, zastavil řízení ohledně částky 119 693 Kč s příslušenstvím, uložil žalované zaplatit žalobkyni 388 744 Kč s příslušenstvím, zamítl žalobu v rozsahu částky 4 973 Kč s příslušenstvím a rozhodl o nákladech státu a o náhradě nákladů řízení mezi účastnicemi navzájem.

K odvolání žalované Městský soud v Praze usnesením ze dne 8. března 2007, č. j. 25 Co 592/2006-175, zrušil shora označený rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 5 v napadeném vyhovujícím výroku ve věci samé a ve výrociích o nákladech řízení a věc v tomto rozsahu postoupil věcně příslušnému Městskému soudu v Praze k dalšímu řízení.

Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 12. listopadu 2008, č. j. 4 Cm 71/2007-259, uložil žalované zaplatit žalobkyni 388 744 Kč s příslušenstvím (bod I. výroku) a rozhodl o nákladech státu a o náhradě nákladů řízení mezi účastnicemi navzájem (body II. a III. výroku).

Soud prvního stupně vyšel ze zjištění, že mezi žalobkyní jako zhotovitelkou a žalovanou jako objednatelkou byla uzavřena dne 2. září 2004 podle [§ 536](#) a násl. obchodního zákoníku (dále též jen "obch. zák.") smlouva o dílo, v níž se žalobkyně zavázala provést za cenu 632 188 Kč včetně 5% daně z přidané hodnoty pro žalovanou práce spočívající v opravě a přístavbě rodinného domu. Ve smlouvě bylo rovněž ujednáno, jak bude probíhat fakturace a to včetně oprávnění žalované vrátit žalobkyni k opravě fakturu, která nebude obsahovat dohodnuté náležitosti, jakož i právo žalobkyně od smlouvy odstoupit, bude-li žalovaná v prodlení s platbou déle než 30 dnů. Žalobkyně dohodnuté práce provedla, žalovaná uhradila žalobkyni na zálohách částku 152 079 Kč, přičemž odmítla zaplatit doplatek ceny díla, který jí žalobkyně vyúčtovala jak fakturou č. 56/100804, tak posléze vystavenými novými fakturami č. 62/111204, č. 63/111204, č. 64/111204 a č. 65/111204. Soud prvního stupně uzavřel, že žalobkyně odstoupila od smlouvy platně ve smyslu [§ 344](#) a násl. obch. zák., přičemž byly naplněny i předpoklady, které si účastnice sjednaly pro odstoupení od závazku. Podle posouzení soudu faktury obsahovaly soupis provedených prací, byť byl jinak označen. Nezaplátila-li proto žalovaná předmětné faktury, učinila tak neoprávněně, čímž se dostala do prodlení s plněním peněžitého závazku. Při určení výše bezdůvodného obohacení, s odkazem na příslušná ustanovení občanského zákoníku (dále též jen "obč. zák.") a znalecký posudek znalce Bareše, který stanovil výslednou cenu prací na 545 795 Kč, dospěl soud prvního stupně k závěru, že zhotovitelce náleží peněžitá náhrada toho, oč se objednatelka obohatila, a vyhověl tak žalobě (po odečtení zaplacených záloh a částek, o nichž již bylo pravomocně rozhodnuto) v rozsahu, jenž zůstal předmětem sporu.

K odvolání žalované Vrchní soud v Praze ve výroku označeným rozsudkem potvrdil rozsudek soudu prvního stupně a rozhodl o nákladech odvolacího řízení.

Odvolací soud vyšel při přezkoumání napadeného rozsudku ze skutkového stavu zjištěného soudem prvního stupně, který doplnil na základě opakování listinami, jimiž dle jeho názoru nebylo zjištěno vše, co mohlo být objasněno, resp. které měly být hodnoceny zčásti odlišně, než se stalo v řízení před soudem prvního stupně.

Odvolací soud ve shodě se soudem prvního stupně dovodil, že mezi účastnicemi byla platně uzavřena smlouva o dílo, jejíž součástí bylo i ujednání o možném vrácení faktury, nebude-li obsahovat dohodnuté náležitosti. Podle posouzení odvolacího soudu vrátila žalovaná fakturu č. 56/100804 důvodně, jelikož postrádala soupis prací provedených v daném měsíci a nebyla ani v souladu s ujednáním smlouvy zkontrolována a schválena. Nově čtyři vyhotovené faktury ze dne 12. listopadu 2004 se splatností 19. listopadu 2004, které žalobkyně vystavila na místo stornované faktury č. 56/100804, však hodnotil odvolací soud (na rozdíl od soudu prvního stupně) za řádně vystavené, neboť již soupis provedených prací obsahovaly a byly potvrzeny stanoveným způsobem. Odlišný názor zaujal odvolací soud i k odstoupení žalobkyně od smlouvy dopisem ze dne 25. listopadu 2004. Podle jeho posouzení nešlo o platné odstoupení, jelikož faktury, pro jejichž nezaplacení žalobkyně od smlouvy odstoupila, byly splatné 19. listopadu 2004 a 30denní lhůta na jejich úhradu k datu odstoupení neuplynula. Odvolací soud shledal důvodnou i námitku odvolatelky, že v případě zvažování zákonných důvodů pro odstoupení od smlouvy by bylo nutno vzít v potaz, že ve smyslu [§ 262 odst. 4](#) obch. zák. jí zákon jako nepodnikatelce poskytuje ochranu a nepřipouští, aby dohodou o podřízení vztahu obchodnímu zákoníku došlo ke zhoršení jejího postavení. To má ten důsledek, že v předmětné věci by bylo prodlení resp. odstoupení od závazku podřízeno režimu občanského zákoníku.

I přes neplatnost odstoupení od smlouvy dospěl odvolací soud k závěru, že závazek z předmětné smlouvy o dílo splnit nelze, neboť jeho splnění se stalo nemožným. Podle posouzení odvolacího soudu šlo přitom o dodatečnou nemožnost plnění, která nastala jako důsledek situace na stavbě, kdy objednatelka neuhradila dílčí faktury a zhotovitelka proto nebyla schopna pokračovat v provádění prací; za tohoto stavu nebylo možné již závazek splnit, ačkoli v době uzavření smlouvy bylo plnění objektivně splnitelné. Odvolací soud uvedl, že následná nemožnost plnění měla za následek zánik závazku, přičemž ve vazbě na ustanovení [§ 354](#) obch. zák. nastaly obdobně účinky uvedené v ustanovení [§ 351](#) obch. zák., které upravuje vypořádání plnění při odstoupení od smlouvy. Plnění, které již bylo poskytnuto, je proto nutné vypořádat, když právo na vypořádání je svou podstatou právem z bezdůvodného obohacení. Odvolací soud, vycházející ze zásad pro vypořádání bezdůvodného obohacení upravených v občanském zákoníku, konstatoval, že při posouzení peněžité náhrady za obohacení náležející ve výkonech je třeba vyjít z nákladů, které by zákazník v daném místě a čase musel vynaložit na dosažení stejného plnění při současném zohlednění vadnosti díla. Popsaným principům podle odvolacího soudu odpovídá zcela i znalecký posudek znalce Bareše, z něhož vyšel při rozhodování i soud prvního stupně, jehož závěry ohledně výše peněžitého plnění označuje za správné. Odvolací soud uzavřel, že mezi účastnicemi byl sjednán platný závazek, který však zanikl pro dodatečnou nemožnost plnění, a poskytnuté plnění bylo v režimu bezdůvodného obohacení vypořádáno. Proto rozsudek soudu prvního stupně jako věcně správný potvrdil, i když částečně s odlišným zdůvodněním.

Rozsudek odvolacího soudu ve všech jeho výrociích napadla žalovaná dovoláním, opírající jeho přípustnost o ustanovení [§ 237 odst. 1 písm. c\)](#) občanského soudního řádu (dále též jen "o. s. ř."), z důvodů uvedených v ustanovení [§ 241a odst. 2 písm. a\)](#) a [b\)](#) o. s. ř.

Dovolatelka brojí proti právním závěrům odvolacího soudu o dodatečné nemožnosti plnění a o zániku závazku. Namítá, že předmětné faktury nebyla povinna zaplatit, neboť žalobkyně při jejich vystavování postupovala v rozporu se smlouvou, konkrétně s ujednáními, která cituje. Tvrdí, že všechny faktury obsahovaly ve své příloze pouze "složení rozpočtu-krycí list rozpočtu" jako výkaz výměr, tedy rozpočtem předpokládané náklady na stavbu, nikoli však soupis skutečně provedených prací, což bylo v řízení svědecky prokázáno. Dále uvádí, že v řízení prokázala, že své povinnosti dle smlouvy splnila, že dílo nelze pro vady považovat za řádně provedené a že žalobkyně fakturovala zjevně nesprávnou částku.

Dovolatelka rovněž poukazuje na to, že soudem ustanovený znalec Bareš vycházel při ohodnocení skutečně provedených prací prokazatelně pouze z údajů žalobkyně, která fakturovala i práce, aniž byly fakticky provedeny. Uvádí, že podle posudku znalce Ing. Petra Hůdy šlo o nevykonané práce v celkové ceně 78 500 Kč a že v případě posudku znalce

Bareše soud měl nařídít jeho doplnění nebo přezkoumání revizním posudkem.

Dovolatelka odvolacímu soudu vytýká, že při hodnocení důkazů zaměnil příčinu (nesplnění smluvních povinností) za následek (odmítnutí zaplacení nesprávně vystavených faktur). V této souvislosti odkazuje na rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. [23 Cdo 4092/2007](#), podle jehož závěrů by zánik závazku následkem dodatečné nemožnosti plnění mohl nastat pouze tehdy, pokud by žalovaná samostatně a o své vůli nechala dílo dokončit třetí osobou. Taková situace však v posuzované věci nenastala; dovolatelka i nadále tvrdí, že smlouvu považuje za platnou, že dílo nebylo vinou žalobkyně dokončeno a předáno a že k platnému odstoupení od smlouvy ze strany žalobkyně nedošlo pro nenaplnění zákonných předpokladů i smluvních podmínek. Jestliže tedy existuje platný závazek a dovolatelka trvá na jeho splnění, nemohlo dojít k jeho zániku na základě skutečnosti, že žalovaná jako objednatelka neuhradila dílčí faktury a žalobkyně jako zhotovitelka nebyla schopna v provádění prací pokračovat. Dovolatelka dále poukazuje na výslovné smluvní ujednání, podle něhož zhotovitelka vystaví objednatelce na dohodnutou cenu konečnou fakturu do 15 dnů od podpisu zápisu o převímce s tím, že od této ceny budou odečteny uhrazené dílčí faktury.

Dovolatelka navrhuje, aby dovolací soud zrušil rozsudky soudů obou stupňů a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Ve vyjádření k dovolání žalobkyně nesouhlasí s tvrzeními dovolatelky, její námitky označuje za účelové a požaduje, aby dovolací soud dovolání odmítl jako zjevně bezdůvodné s tím, že jí přizná náhradu nákladů dovolacího řízení. Pro případ věcného projednání sděluje, že se zcela ztotožňuje se závěry odvolacího soudu o řádném vystavení faktur a o zániku závazku z důvodu následné nemožnosti jeho splnění, a navrhuje dovolání zamítnout.

Přípustnost dovolání proti potvrzujícímu rozsudku odvolacího soudu ve věci samé, o něž jde i v posuzované věci, lze obecně opřít o ustanovení [§ 237 odst. 1 písm. b\)](#) a [c\)](#) o. s. ř.

Dovolání žalobkyně není přípustné podle [§ 237 odst. 1 písm. b\)](#) o. s. ř., jelikož podmínky tohoto ustanovení nebyly v souzené věci naplněny (soud prvního stupně rozhodl oběma rozsudky - v pořadí prvním rozsudkem ze dne 13. října 2006 a v pořadí druhým rozsudkem ze dne 12. listopadu 2008 - v rozsahu částky 388 744 Kč stejně - žalobě vyhověl). Je však přípustné podle [§ 237 odst. 1 písm. c\)](#) o. s. ř., neboť Nejvyšší soud dospěl k závěru o zásadním právním významu napadeného rozhodnutí v otázce zániku závazku pro následnou nemožnost plnění, kterou odvolací soud řešil v rozporu s judikaturou soudů.

S ohledem na přípustnost dovolání dovolací soud nejprve zkoumal, zda v řízení nedošlo k vadám uvedeným v [§ 229 odst. 1](#), [§ 229 odst. 2 písm. a\)](#) a [b\)](#) a [§ 229 odst. 3](#) o. s. ř. (tzv. zmatečností), případně k jiným vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (srov. [§ 242 odst. 3](#) větu druhou o. s. ř.). Tyto vady dovolací soud z obsahu spisu neshledal.

Nejvyšší soud přezkoumal rozhodnutí odvolacího soudu v napadeném rozsahu (srov. [§ 242 odst. 1](#) o. s. ř.), jsa vázán uplatněným dovolacím důvodem včetně toho, jak jej dovolatelka obsahově vymezila (srov. [§ 242 odst. 3](#) větu první o. s. ř.). Dovolací soud se proto zabýval správností právního posouzení věci zpochybňovaného dovolatelkou [dovolací důvod dle [§ 241a odst. 2 písm. b\)](#) o. s. ř.].

Právní posouzení věci je činnost soudu, spočívající v podřazení zjištěného skutkového stavu pod hypotézu (skutkovou podstatu) právní normy, jež vede k závěru, zda a komu soud právo či povinnost přizná či nikoliv.

Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu sice správně určenou nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Odvolací soud založil napadené rozhodnutí na závěru, že závazek žalobkyně provést dílo zanikl pro následnou nemožnost plnění, kterou vyhodnotil jako následek situace na stavbě, kdy objednatelka neuhradila dílčí faktury a zhotovitelka proto nebyla schopna pokračovat v provádění prací.

Vzhledem k tomu, že mezi účastnicemi byla předmětná smlouva o dílo uzavřena podle obchodního zákoníku, je třeba při posuzování následné nemožnosti plnění vyjít nejen z právní úpravy obsažené v občanském zákoníku (§ 575 a násl.), ale i z doplňující a modifikující právní úpravy v obchodním zákoníku (§ 352 a násl.).

Podle ustanovení [§ 575](#) obč. zák. stane-li se plnění nemožným, povinnost dlužníka plnit zanikne (odstavec 1). Plnění není nemožné, zejména lze-li je uskutečnit i za ztížených podmínek, s většími náklady nebo až po sjednaném čase (odstavec 2).

O následné (dodatečné) nemožnosti plnění lze hovořit v situaci, kdy se plnění stalo následkem určité okolnosti trvale po vzniku závazku nemožným, ačkoli v době vzniku závazku bylo objektivně možné (splnitelné). Pokud by byl předmět plnění nemožný od počátku, tedy už v době vzniku právního úkonu, nemůže vzniknout platný závazek, neboť smlouva zavazující k nemožnému plnění je absolutně neplatná (srov. [§ 37 odst. 2](#) obč. zák.). Následná nemožnost plnění způsobuje zánik povinnosti dlužníka plnit, a to ze zákona, přičemž závazek plnit zanikne okamžikem, kdy nemožnost plnění nastala.

Při objektivní nemožnosti (je-li plnění nemožné i pro kohokoliv jiného) závazek zaniká vždy. Tato nemožnost nezávisí na osobě dlužníka ani na jeho vůli. Jsou jí překážky právního charakteru nebo faktická nemožnost plnit pro objektivní (např. přírodní) okolnosti či pro fyzickou nemožnost předmětu plnění. Subjektivní nemožnost (zcela pro důvody na straně dlužníka) působí zánik závazku jen ve výjimečných situacích (např. trvale zhoršený zdravotní stav dlužníka bránící mu splnit závazek čistě osobní povahy). Se subjektivní nemožností úzce souvisí tzv. hospodářská nemožnost plnění. Při ní je plnění objektivně možné, ale z hospodářského hlediska natolik obtížné, že jej nelze od dlužníka rozumně vyžadovat. Jestliže je závazek fakticky i právně splnitelný, nemá samotná hospodářská nemožnost za následek zánik závazku (srov. [§ 575 odst. 2](#) obč. zák.). Kromě faktické (fyzické) nemožnosti plnění, která spočívá v tom, že závazek je objektivně neuskutečnitelný, může nastat překážka právní, kdy plnění, k němuž je dlužník zavázán, je zakázáno právním předpisem vydaným po vzniku závazku. V podstatě jde o nedovolenost plnění podle [§ 39](#) obč. zák. (srov. Švestka, J., Spáčil, J., Škárová, M., Hulmák, M. a kol. Občanský zákoník II.

Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008, strana 1521 až 1522).

Obecné pravidlo, že závazek není nesplnitelný, jestliže jej lze uskutečnit za ztížených podmínek, s většími náklady nebo až po sjednaném čase, doplňuje obchodní zákoník pro obchodní vztahy v ustanovení [§ 352 odst. 1](#) obch. zák., podle něhož závazek se považuje za splnitelný též v případě, lze-li jej splnit pomocí jiné osoby. Je tomu tak proto, že možnost plnit (byť s většími náklady) prostřednictvím nebo s pomocí třetí osoby je pro obchodní vztahy typická.

Ustanovení [§ 352 odst. 2](#) obch. zák. vymezuje právní nemožnost, a to tak, že závazek se stává nesplnitelným také v případech, kdy právní předpisy, které byly vydané po uzavření smlouvy a jejichž účinnost není časově ohraničená, dlužníkovi zakazují chování, k němuž je zavázán, nebo vyžadují úřední povolení, jež dlužníku nebylo uděleno, ačkoliv o ně řádně usiloval.

V rozsudku ze dne 23. září 2009, sp. zn. [33 Cdo 1787/2007](#), Nejvyšší soud formuloval a odůvodnil mimo jiné právní závěr, od něhož nemá důvodu odchytil se ani v souzené věci, že stane-li se plnění nemožným až v době existence platného závazku, závazek zaniká, a to okamžikem, kdy nemožnost nastala. Nemožnost je dodatečná, jestliže plnění se stalo následkem určité okolnosti nemožným, ačkoliv v době uzavření smlouvy bylo objektivně splnitelné. Za nemožné se však v souladu s ustanovením [§ 575 odst. 2](#) obch. zák. nepovažuje tzv. nemožnost hospodářská, tedy taková, kdy je závazek možností splnit jen za ztížených podmínek, s většími náklady, nebo závazek lze splnit až po určité době plnění. Obtížnost plnění zásadně nevede k aplikaci pravidel o nemožnosti plnění a platí obecná zásada soukromého práva "pacta sunt servanda".

Z hlediska platné právní úpravy o nemožnosti jde tehdy, jestliže plnění:

- nelze vůbec uskutečnit, protože je v rozporu s přírodními zákony, a plnit by tedy nemohl nikdo;
- je sice někým proveditelné, ale je vyloučeno, aby je poskytla osoba zavázaná (subjektivní nemožnost);
- plnění nelze uskutečnit, protože se změnou právní úpravy stalo buď vůbec zakázaným anebo nová úprava váže dovolenost plnění na podmínku, již zavázaná osoba nemůže dostát (právní nemožnost).

Při dělení faktické nemožnosti na objektivní a na subjektivní se považuje plnění za objektivně nemožné, nelze-li plnit vůbec. Jako typický příklad z praxe se uvádí zánik předmětu plnění, k jehož dodání byl zavázaný účastník povinen. Naopak subjektivní nemožnost nastává tehdy, jestliže dlužník pro překážky nastalé na své straně není schopen poskytnout věřiteli plnění, ačkoli jiná osoba by byla schopna plnit. Za této situace je možnost zániku obchodního závazku výrazně zúžena, protože ustanovením [§ 352 odst. 1](#) obch. zák. normuje, že závazek se považuje za splnitelný, lze-li jej splnit pomocí jiné osoby. Nastanou-li tedy překážky splnění na straně dlužníka, je povinen zajistit, aby bylo plněno s využitím někoho jiného (Eliáš, K.: Následná nemožnost plnění se zřetelem k obchodním závazkům, Právní praxe v podnikání č. 7, ročník 1995, strana 24).

Z uvedeného vyplývá, že tzv. hospodářská nemožnost plnění, kdy je možné splnit závazek jen za ztížených podmínek, s většími náklady (tj. náklady zvýšenými, nikoliv bez ohledu na náklady) nebo až po sjednaném čase (zejména lze-li důvodně očekávat, že závazek, který nelze splnit v době splatnosti, bude možno splnit později; v tomto případě jde jen o prodloužení dlužníka), ani tzv. subjektivní nemožnost plnění (o níž podle [§ 352 odst. 1](#) obch. zák. nejde též v situaci, kdy lze závazek splnit pomocí jiné osoby), zánik obchodního závazku nepřivodí. Nemožnost plnění, má-li vést k zániku závazku, musí být objektivní, nezávislá na osobě nebo na vůli dlužníka. Závazek tak proto nezanikne pro nemožnost plnění, je-li dlužník například platebně nezpůsobilý, a to bez ohledu na to, zda si tuto platební nezpůsobilost přivodil zaviněně samotný dlužník či zda jde o následek jiné, dlužníkem nezaviněné okolnosti.

Z odůvodnění napadeného rozhodnutí se podává, že odvolací soud odůvodnil svůj závěr o dodatečné nemožnosti plnění jen tím, že zhotovitelka nebyla schopna pokračovat v provádění prací pouze proto, že objednatelka neuhradila dílčí faktury. Závěr odvolacího soudu o zániku závazku pro následnou nemožnost plnění, spočívající pouze v uvedené okolnosti, je však nedostatečný, a proto nesprávný. Neuhrazení dílčích faktur samo o sobě nemůže objektivně fyzicky způsobit nemožnost zhotovitelky plnit své závazky ze smlouvy o dílo. Na straně zhotovitelky by se mohlo jednat maximálně o hospodářskou nemožnost plnit ([§ 575 odst. 2](#) obch. zák.) či nemožnost subjektivní ([§ 352 odst. 1](#) obch. zák.), které však nečiní plnění nemožným s důsledkem zániku závazku. Odvolací soud však výklad a aplikaci těchto ustanovení na zjištěný skutkový stav zcela pominul. Za této situace závěr odvolacího soudu o následné nemožnosti plnění závazku zhotovitelky provést dílo pro neplacení dílčích faktur ze strany objednatelky nemůže ve světle uvedeného výkladu příslušných ustanovení občanského a obchodního zákoníku o následné nemožnosti plnění obstát a lze uzavřít, že dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci podle [§ 241a odst. 2 písm. b\)](#) o. s. ř. byl uplatněn důvodně.

Nejvyšší soud proto, aniž nařizoval jednání ([§ 243a odst. 1](#) věta první o. s. ř.), napadený rozsudek odvolacího soudu v potvrzujícím výroku ve věci samé (a v závislých výrociích o nákladech řízení) zrušil ([§ 243b odst. 2](#) část věty za středníkem o. s. ř.) a věc mu vrátil k dalšímu řízení ([§ 243b odst. 3](#) věta první o. s. ř.).

Právní názor dovolacího soudu je pro odvolací soud závazný ([§ 243d odst. 1](#) část první věty za středníkem o. s. ř.). O náhradě nákladů řízení včetně nákladů dovolacího řízení soud rozhodne v novém rozhodnutí o věci ([§ 243d odst. 1](#) věta druhá o. s. ř.).

Proti tomuto rozhodnutí není přípustný opravný prostředek.

V Brně dne 25. ledna 2012

JUDr. Miroslav Gallus

předseda senátu